

Příloha k protokolu o SZZ č.

Jméno: **Bc. Eva Hynešová**

Vysoká škola: **Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích**

Filozofická fakulta

Ústav bohemistiky

Obor: **BOHn**

Datum odevzdání posudku: **28. 8. 2017**

Oponent diplomové práce:

PhDr. Štěpán Balík, Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Lexikální a morfologicko-syntaktický rozbor českých hiphopových textů od roku 1993 do současnosti

.....

název

Eva Hynešová se ve své diplomové práci zaměřila na jazykovou a částečně i literární analýzu raperských písní, a to především těch z dílny formace PSH, která podle jejích slov reprezentuje jednu z hlavních skupin českého hiphopového hudebního proudu. S úlevou věčného skeptika mohu s radostí potvrdit, že autorka přesvědčivým způsobem ukázala, že si tyto texty jazykovědnou pozornost zaslouží.

S ohledem na téměř výhradní přítomnost obecné češtiny a slangismů v písňové tvorbě tohoto typu se Hynešová v teoretické části zabývá nejen charakteristikou strukturních útvarů, ale především poloútvárů češtiny (tj. slangů a argotu). Kladně hodnotím, že se diplomantka rozhodla vyložit rozdělení funkčních stylů, především stylu rétorického, jenž s raperským „přednesem“ úzce souvisí. Dále autorka čtenáři, který se v problematice této městské subkultury neorientuje, nabízí přehledný nástin dějin raperského kmene (kulturologický pojem) u nás. Zvláště cenná je především praktická část. Diplomantčin výklad totiž nespočívá jen v prostém převyprávění děje epické skladby či v letmém nástinu postoje lyrického subjektu (resp. lyrických subjektů), ale jedná se o citlivý a erudovaný jazykový a také literárněvědný rozbor, pomocí něhož Hynešová vytváří kritické lingvoliterární medailonky jednotlivých písní.

Pozitivně hodnotím také její postřehy týkající se aluzivního charakteru předložených textů. Raperský „komentář“ je totiž často založený na ironické citaci či parafrázi komerční popkultury (šmoulové; Karel Gott – ten dokonce několikrát) nebo také mentálních „pohrobků“ školního vzdělání (J. V. Sládek). Pravopisná podoba propria *Jelzin* (*když piju u baru, prej zčervenám jak Jelzin* – s. 50) neodkazuje jen na bývalého ruského prezidenta *Jelcina*, ale také na stejnojmennou značku vodky a jeho problémy s alkoholem – jedná se tedy o hravý dvojsmysl. Vzhledem k tomu, že některé hiphopové texty jsou založeny na citaci, resp. parafrázi, bylo by možné podle autorky zařadit raperskou tvorbu do tradice vycházející z antického literárního útvaru *cento*?

Logicky autorka velkou pozornost věnuje slovní zásobě. Všimá si například všudypřítomných anglicismů, nezřídka vulgárních. Nejsem si však jist, zda výpůjčky jako *fans*, *stage*, *sound*, které autorka uvádí na s. 67, jsou spjaté výhradně s raperskou subkulturou. Nejedná se spíše o novodobý hudební slang? S nápaditým stylizovaným lexikem souvisí také přítomnost výrazných frazeologismů. V lexikálním shrnutí Hynešová upozorňuje na metafory

a metonymie idiolektální a na druhé straně na zautomatizovaná obrazná pojmenování, která jsou přítomná v běžném jazyce. Bylo by možné vymezit také frazeologismy vyskytující se pouze v přirozeném jazyce raperské komunity?

Analyzujíc vulgarismy, jež jsou často přítomné v hiphopových textech, mohla diplomantka využít již existující Ďurovičovu kategorizaci (čas. *Souvislosti*, č. 2–3, 1996, s. 46–57), případně se vůči ní vyhranit. Poprosil bych o toto doplnění během obhajoby. Co se dále týče slov hanlivých, nesouhlasím s Rejzkovým etymologickým výkladem vulgarismu *chuj*, kterého se Hynešová přidrží, aniž by ho ale citovala. Podle mého názoru se nejedná o polskou výpůjčku, je to obecně slovanský výraz, který se vedle polštiny vyskytuje např. v ruštině, ukrajinštině, slovenštině (zde vedle *kokot*) a některých nářečích ve Slezsku a na Moravě (jak dokládá mj. Obrátil či autoři *Slovníku nespisovné češtiny*).

Největší slabina diplomové práce spočívá v syntéze získaných jazykových dat. Většinou se autorka omezuje na rozbor daných jevů. Z jakého důvodu diplomantka dělí skladby podle názvu na jednoslovné, dvouslovné a větné (s. 63)? Hynešová bohužel ne vždy sleduje jazykovou funkci (resp. umělecký záměr) použitých prostředků. Za slabou považuji z tohoto hlediska kapitolu morfoloickou a syntaktickou. Autorčina vágní tvrzení v závěru, že se v raperských textech vyskytují všechny slovní druhy či souvětí podřadná i souřadná (s. 79) považuji za nešťastná, neboť jejich výpovědní hodnota je nulová, navíc zbytečně snižují kvalitu textu jako celku. Je také škoda, že v závěru Hynešová neuvedla příklady.

Domnívám se rovněž, že autorka mohla své výstupy srovnat s tezemi již existujících muzikologických, jazykovědných či literárněvědných kvalifikačních prací, v nichž jsou rozebírány hiphopové písně a jež jsou dostupné na stránkách: www.theses.cz (např. Petr Chytil: Srovnávací analýza českých a polských hiphopových textů – k DP; FF MU 2014 nebo Petra Kitnerová „Síla slova“ aneb Poetika rapu napříč časem – DP; FF JU 2015; vedoucí práce prof. Bauer).

Co se týče formální stránky, lze konstatovat, že její výkladový styl je jasný, jazyk kultivovaný, jen občas se objeví překlep (např. *několik cenu* na s. 33, *kteree* na s. 42, *vykytuje* na s. 47). V případě publikace Chloupka a kol. *Stylistika češtiny* se objevuje jiné vrocení v seznamu literatury (1991) a jiné v samotném textu (1990, např. na s. 22 či 23). Autorka také omylem mluví o jihozápadočeské a severovýchodočeské dialektální skupině (s. 73). Překlad z latinskoamerické španělštiny *hasta la vista, baby* (s. 40) je špatně (správně: *na shledanou, baby*, a ne: *to je život*). Navíc se jedná o citát z filmu Terminátor II, v němž Arnold Schwarzenegger likviduje T-1000.

I přes uvedené výtky, představuje diplomová práce Evy Hynešové cenný doklad stylizovaného jazyka českého raperského kmene a rád ji **doporučuji** k obhajobě.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **velmi dobře**

.....
podpis oponenta diplomové práce

V Českých Budějovicích dne 28. srpna 2017

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

*) Nehodící se škrtněte